

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Методологія та інструментарій наукових
досліджень в економіці»

Рівень вищої освіти	Третій (доктор філософії) рівень вищої освіти
Код і найменування спеціальності, тип і назва освітньої програми	051 Економіка Освітньо-наукова програма Економіка
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна
Курс, семестр	курс 1 2 семестр ; курс 2 1 семестр
Трудомісткість	Загальна кількість годин 240, 8 кредитів ЄКТС
Мова(и) викладання	державна
ННІ / факультет, кафедра	Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій, Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин
Контактні дані розробника(ів)	Макаренко Петро д.е.н., професор Контакти: ауд. 475 (навчальний корпус №4) Petro.Makarenko@pdau.edu.ua Сторінка викладача https://www.pdau.edu.ua/people/makarenko-petro-mykolayovych
Мета вивчення навчальної дисципліни	Навчити здобувачів ступеня доктора філософії набувати навичок дослідника, розширювати теоретичний кругозір, примножувати й оновлювати знання, уміти ставити наукові завдання, планувати їх виконання, організовувати збір та обробку інформації, а також створювати умови для генерування нових ідей та їх практичної реалізації в ході наукових досліджень з економіки і написання дисертаційної роботи, підготовки статей, доповідей тощо.
Компетентності	Загальні: ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК05. Здатність розв'язувати комплексні проблеми економіки на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності. Спеціальні СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей. СК02. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами. СК05. Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень, у тому числі з питань європейської та євроатлантичної інтеграції. СК07. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні наукові проекти в економіці та дотичні до неї міждисциплінарні підходи, проявляти лідерство та відповідальність при їх реалізації; комерціалізувати результати наукових досліджень та забезпечувати дотримання прав інтелектуальної власності.

Результати навчання	<p>PH01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, управління соціально-економічними системами і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку.</p> <p>PH02. Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, створювати нові знання у сфері економіки з метою досягнення економічного та соціального розвитку в умовах глобалізації.</p> <p>PH08. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.</p>
Методи навчання	<p>1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: словесні методи: лекція; розповідь пояснення; бесіда. наочні методи: ілюстрування; демонстрування. практичні методи: вправи; практичні роботи; робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, підготовка реферату/доповіді;</p> <p>2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності методи формування пізнавальних інтересів: створення ситуації інтересу та новизни навчального матеріалу; метод використання життєвого досвіду.</p> <p>3. Інноваційні та інтелектуальні методи навчання: інтерактивні методи: дискусії, виступи, проектування професійних ситуацій. комп'ютерні та мультимедійні методи: використання мультимедійних презентацій; дистанційне навчання.</p> <p>4. Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності: методи усного контролю: опитування, бесіда, доповідь. методи письмового контролю: письмове виконання практичних завдань, самостійна робота.</p>
Програма навчальної дисципліни	<p>Тема 1. Економічна наука і наукові дослідження.</p> <p>Тема 2. Дисертація доктора філософії з економіки. Вибір теми наукового дослідження та обґрунтування його значимості для національної економіки.</p> <p>Тема 3. Пошук, накопичення та добір наукової інформації для економічної дисертації.</p> <p>Тема 4. Структура економічного дослідження доктора філософії та формування його загальної і проміжної цілей, гіпотези та плану (змісту).</p> <p>Тема 5. Методологічні засади економічного дослідження.</p> <p>Тема 6. Спеціальні методи обробки економічних даних в економіці.</p> <p>Тема 7. Економіко-статистичні методи економічного дослідження.</p> <p>Тема 8. Монографічний і нормативний методи дослідження.</p> <p>Тема 9. Розрахунково-конструктивний і балансовий метод економічного дослідження.</p> <p>Тема 10. Діагностика ринкового середовища і конкурентоспроможності підприємств та продукції.</p> <p>Тема 11. Оцінка фінансових результатів та результативності підприємства.</p> <p>Тема 12. Змістовне наповнення вступу, розділів, висновків основної частини економічної дисертації доктора філософії.</p> <p>Тема 13. Процес підготовки рукопису економічної дисертації доктора філософії.</p> <p>Тема 14. Систематизація, апробація і впровадження результатів економічного дослідження та критеріїв оцінки його ефективності.</p>
Стратегія оцінювання результатів навчання	<p>Вивчення тем навчального курсу розраховано на два семестри і в цілому оцінюється у відповідності до Положення про оцінювання результатів здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті.</p> <p>Поточний контроль результатів навчання здійснюється на практичних заняттях та виконання завдань самостійної роботи впродовж семестрів.</p> <p>Форма контролю розв'язання задач, тестування, опитування.</p>

	Оцінювання рівня засвоєння здобувачами усього обсягу навчальної дисципліни проводиться у формі заліку в першому семестрі та іспиту – в другому семестрі.
Політика навчальної дисципліни	<p>1. Академічна доброчесність Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримування академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримування норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної(наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації .</p> <p>2. Академічна мобільність Є можливість опанування даної навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої/міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та/або індивідуальними запрошеннями. Визнання та перезарахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитно-трансферної системи Організаційні процеси навчання за програмами академічної мобільності регламентуються Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.</p> <p>3. Неформальна/інформальна освіта На здобувачів вищої освіти поширюється право про визначення результатів навчання набутих у неформальній/інформальній освіті перед опанування даної освітньої компоненти . Визначення набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні. Набуття відповідних результатів можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального /інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визначення результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.</p> <p>4. Дедлайни та перескладання Виконання завдань з порушенням термінів без поважних причин оцінюється на нижчий на 25% бал. Перескладання поточного та підсумкового контролю відбувається за наявності поважних причин з дозволу директорату.</p>
Передумови для вивчення навчальної дисципліни (за потреби)	<p>Здобувачі мають диплом магістерського рівня вищої освіти та скласти вступні випробування в аспірантуру з економічних дисциплін.</p>
Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни	<p>1. Електронний репозитарій ПДАУ. URL: http://dspace.pdau.edu.ua. 2. Презентації</p>

**Рекомендовані
джерела інформації**

ОСНОВНІ

1. Андрійчук В.Г. Основи наукових досліджень в агро бізнесі : навч. посіб.Київ : КНЕУ, 2018. 491 с.
2. Кизим М.О., Дороніна М.С., Хаустова В.Є. методологія і технологія наукових досліджень. Економічні і науки (у схемах, визначеннях, прикладах): навч.посібн. Харків: ФОП Лібуркіна Л.М., 2022. 56 с.
3. Методологія економічних досліджень : практикум для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти всіх форм навчання, які навчаються за спеціальністю 051 – Економіка / Нар. укр. акад. [каф. економіки та права] ; авт.-укладач Е. І. Цибульська. Харків: Вид-во НУА, 2021. 72 с.
4. Дороніна, М.С. (2017). Технологія соціально-економічних наукових досліджень (схеми та приклади). Харків: Видавн. дім «ІНЖЕК», 117 с.
5. Комар,Ю.М., Попов, О. І. та Комар, В. Ю. (2018). Основи наукових досліджень. Київ: Ліра-К, 182 с.
6. Костюкевич, В. М. (2018). Основи науково-дослідної роботи магістрів та аспірантів у вищих навчальних закладах. Київ: Патерик, 554 с.
7. Ланданюк А. П., Власенко, Л. О. та Кишенько, В. Д. (2018). Методологія наукових досліджень. Київ: Ліра-К, 352 с.
8. Тихтіна Н.П. Основи наукових досліджень. Київ: Патерик, 2018. 284 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

9. Радейко, Р. Слова-маркери для логічного викладу наукового тексту. В: AphD [online]. Available at: <http://aphd.ua/slova-markery-dlia-lohichnoho-vykladu-naukovooho-tekstu/> [Accessed 30 March 2021].
10. Державний комітет статистики України [online]. Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua>
11. Rada.gov.ua, (1993). Про авторське право і суміжні права [online]. Київ. Україна. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> Rada.gov.ua, (2014). Про вищу освіту [online]. Київ. Україна. Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/main/1556-18>
12. Rada.gov.ua, (1993). Про охорону прав на винаходи і корисні моделі освіти [online]. Київ. Україна. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12>
13. Rada.gov.ua, (2013) Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів [online]. Київ. Україна. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/567-2013-%D0%BF#Text>
14. Rada.gov.ua, (2015). Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти [online]. Київ. Україна. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF#Text>
15. Rada.gov.ua, (2016). Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) [online]. Київ. Україна. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text>
16. Mon.gov.ua, (2008). Про затвердження Порядку державної реєстрації та обліку відкритих науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт і дисертацій [online]. Київ. Україна. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0312-09#Text>
17. Mon.gov.ua, (2011). Про затвердження Переліку наукових спеціальностей [online]. Київ. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1133-11#Text> [Accessed 30 March 2021].
18. Mon.gov.ua, (2016). Про затвердження Порядку присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам [online]. Київ. Україна. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0183-16#Text>
19. Mon.gov.ua, (2017). Про затвердження Вимог до оформлення дисертації [online]. Київ. Україна. Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17/print1485260627028673>
20. Mon.gov.ua, (2021). Про затвердження професійного стандарту на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти» [online]. Київ. Україна. Available at: <https://mon.gov.ua/ua/news/zatverdzheno-standart-na-grupu-profesij-vikladachi-zakladiv-vishoyi-osviti>

Рік введення

2023 р.